

Економіка, юриспруденція, політика, публічне адміністрування

Чурилова Ганна Валеріївна

Державний біотехнологічний університет

+380506245940, churilova552@gmail.com

Науковий керівник: Малій Олена Григорівна, кандидат економічних наук, доцент,

Державний біотехнологічний університет

+380975284778, elen3307@gmail.com

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Стаття присвячена проблемам інформаційного та аналітичного забезпечення оцінки фінансового стану підприємства та їх впливу на якість обґрунтування управлінських рішень. Брак певних видів управлінської інформації обмежує можливість використання підприємствами всього арсеналу методів управління фінансами. Для покращення фінансового стану підприємства та його аналізу необхідним є удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення; розробка внутрішньої звітності, впровадження нових форм управлінських звітів, удосконалення форм фінансової звітності. Ключові слова: інформаційне забезпечення, аналітичне забезпечення, фінансовий стан, фінансовий аналіз, управління.

Від того, які саме управлінські рішення розробляються та реалізуються, залежать поточна та перспективна конкурентоспроможність підприємства, ефективність його діяльності. Важлива роль у забезпеченні ефективного управління підприємства належить аналітичному супроводу, який відповідає за відбір, оцінку та інтерпретацію фінансової, економічної та іншої інформації, що впливає на процес прийняття рішень керівництвом.

Змістовність аналізу, його глибина і повнота значною мірою визначаються станом інформаційного забезпечення. При цьому існує потреба в достовірній

інформації про надійність потенційних позичальників, емітентів цінних паперів, партнерів з метою поліпшення управлінських та інвестиційних рішень.

Інформація про стан справ підприємства необхідна різним суб'єктам, що приймають безпосередню участь в його господарській діяльності: інвесторам, яким необхідно прийняти рішення про формування портфеля цінних паперів підприємства; кредиторам, які повинні надати при необхідності кредити підприємству та бути впевненими, що їх кредити підприємство буде в змозі повернути з відсотками раніше, ніж воно збанкрутує; партнерам підприємства, що повинні бути впевнені в платоспроможності свого покупця, щоб можна було планувати власну господарську діяльність; керівникам маркетингових та рекламних відділів, які на основі цієї інформації створюють стратегію просування товару на ринки.

Все це загострює потреби суб'єктів бізнесу в достовірній інформації про сфери вкладання коштів і надійність потенційних позичальників, емітентів цінних паперів, партнерів тощо з метою зниження невизначеності та підвищення якості управлінських та інвестиційних рішень.

Питання управління фінансами, аналізу діяльності підприємства висвітлені у численних працях вітчизняних і зарубіжних вчених М.Д. Білика, Г. Г. Кірейцева, Л.А. Лахтіонової, Р.А. Слав'юка, П.А. Стецюка, І.О. Школьник [1-7], та багатьох інших дослідників. Змістовність аналізу, його глибина і повнота врахування всіх факторів, які впливають на стан об'єкта вивчення, значною мірою визначаються станом інформаційного забезпечення, тому актуальними є питання його дослідження та вдосконалення з метою забезпечення потреб управління.

Метою статті є визначення ролі інформаційного та аналітичного забезпечення аналізу фінансового стану підприємства та його впливу на якість прийняття управлінських рішень.

Інформаційне забезпечення фінансового аналізу - це система даних, які дозволяють вивчити реальний стан об'єкта управління та виміряти вплив факторів, які його визначають [7]. Відповідно до цього, придатність інформації для прийняття рішень має відповідати вимогам: державної регламентації; своєчасності подання; зіставності показників; доступності та гласності; раціональності; обов'язковості подання; методологічної єдності розрахунків показників.

Залежно від змісту і завдань аналізу використовують такі основні інформаційні джерела: фінансову звітність; статистичну звітність; дані внутрішньогосподарського (управлінського) бухгалтерського обліку; дані з первинної облікової документації (вибіркові дані); експертні оцінки.

Як відомо, фінансовий аналіз – це складова загального аналізу господарської діяльності, що охоплює два взаємопов'язаних розділи: аналіз фінансовий та управлінський. Такий розподіл досить умовний і відповідає розподілу бухгалтерського обліку на підприємстві на фінансовий та управлінський, що є об'єктивною потребою під час діяльності підприємства в ринкових умовах [5, 6].

Фінансовий аналіз за користувачами можна поділити на внутрішній та зовнішній, їх різниця полягає в тому хто його проводить та ціллю його проведення.

Основний зміст зовнішнього аналізу – надання інформації численним користувачам про прибутковість діяльності підприємства, його платоспроможність, фінансову незалежність, ділову активність, ринкову стійкість тощо. Відповідні аналітичні показники розраховують за даними публічної фінансової звітності підприємства із залученням даних ринку цінних паперів.

Стандарти обліку та звітності зумовлюють розробку регламентованих, типових методик аналізу. Так методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та методика поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств, що розроблені Агенством України з питань запобігання банкрутству, зорієнтовані на показники зовнішнього фінансового аналізу [2]. Тест на ймовірність банкрутства та методика оцінки кредитоспроможності також базуються на даних зовнішнього аналізу. Однак зовнішній аналіз базується на обмеженій кількості інформації про діяльність підприємства, і це не дає змоги розкрити всі причини успіху або невдач підприємства [4].

Внутрішній аналіз використовує всю достовірну інформацію. Внутрішній фінансовий аналіз глибше досліджує причини фінансового стану, вплив факторів на фінансові результати. Мета його – забезпечення планомірного надходження грошових коштів і розміщення власного та позикового капіталу так, щоб створити умови для нормального функціонування підприємства, отримання максимального прибутку і виключення ризику банкрутства.

Результати внутрішнього фінансового аналізу призначені для керівництва підприємства. Основний зміст цього аналізу – факторний аналіз прибутку, рентабельності, собівартості виробництва за видами продукції та видами витрат, пошук точки збитковості (критичного обсягу виробництва), фінансовий аналіз інвестиційних проектів.

Внутрішній фінансовий аналіз розв’язує ширше коло питань за наявності глибокої бази даних про діяльність підприємства. Важливу роль серед інформаційних джерел при цьому відіграють дані внутрішнього (управлінського) обліку.

Сьогодні підприємства самостійно обирають форму організації управлінського обліку, базуючись на особливості своєї діяльності, структури і розмірів підприємства, вимог управління. Проведення аналізу фінансового стану своєї діяльності – це внутрішня справа підприємства. Кожне підприємство самостійно визначає строки проведення та спосіб здійснення аналізу свого фінансового стану. Проте, надалі все частіше виникає необхідність в постійному, а не єдинократному контролі за фінансовим станом підприємства.

Підприємства самостійно розробляють склад і зміст внутрішньої звітності з метою забезпечення всіх рівнів управління необхідною інформацією для здійснення контролю діяльності, прогнозування розвитку господарської діяльності та управління. Інформація управлінського обліку є комерційною таємницею, і лише з дозволу керівництва підприємства або за рішенням органів суду чи прокуратури можна отримати дозвіл на ознайомлення з даними реєстрів та внутрішньої звітності управлінського обліку.

Аналіз доводить, що значна частина підприємств наразі не має організованої системи сучасного фінансового менеджменту. Вихідними основами виробничо-фінансового управління для багатьох підприємств залишаються досягнуті в минулому показники. Крім того, відсутня повноцінна система забезпечення своєчасної та достовірної інформації всіх структурних підрозділів сучасного менеджменту. Брак певних видів управлінської інформації обмежує можливості використання сільськогосподарськими підприємствами всього арсеналу методів та прийомів управління фінансами [3].

Інформаційна складова прийняття управлінських рішень відображає

інформаційну забезпеченість підприємства, ступінь повноти, точності та суперечливості інформації, необхідної для ухвалення ефективних інноваційних рішень. Якість рішень, що приймаються, в значній мірі залежить від якості їх аналітичного обґрунтування. Відтак, для покращення процесу аналізу та управління підприємством необхідно удосконалювати їх інформаційне забезпечення, через впровадження нових форм управлінських звітів, методичне забезпечення аналізу, розробку методики прогнозування фінансового стану, удосконалення форм фінансової звітності, що дозволило би підвищити її аналітичні можливості.

Джерела

1. Куліш Г.П., Чепка В.В., Фінансовий потенціал підприємства та його роль в умовах нестабільності економіки. Статистика України. 2017. № 1. С.29-35.
2. Малій О.Г. Використання багатофакторного дискримінантного аналізу в процесі оцінювання кредитоспроможності. Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. Харків: ХНТУСГ, 2017. Вип.185. С.259-268.
3. Стецюк П.А. Стратегія і тактика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2009. 370 с.
4. Управління фінансовою безпекою підприємств торгівлі в умовах невизначеності: колективна монографія / [Крутова А.С., Лачкова Л.І., Ставерська Т.О., Шевчук І.Л., Близнюк О.П., Бігдан І.А., Лачкова В.М., Андрущенко І.С., Жилякова О.В., Іванюта О.М., Сіфурова А.І.]; за ред. А. С. Крутової. Х. : Видавець Іванченко І. С., 2017. 264 с.
5. Фінансовий аналіз: навч. посібник / [І.О. Школьник, І.М. Боярко, О.В. Дейнека та ін.]; за ред. І.О. Школьник. Київ: "Центр учбової літератури", 2016. 368с.
6. Фінансовий менеджмент : підручник / [Д. І. Дема, Л. М. Дорохова, О. М. Віленчук [та ін.]. Житомир: ЖНАЕУ, 2018. 320 с.
7. Krasnobaev V., Zub M., Kuznetsova T., Perevozova I., Maliy O. Mathematical Model of the Process of Tabular's Implementation of the Operation Algebraic Multiplication in the Residues Class. 2019 International Conference on Information and Telecommunication Technologies and Radio Electronics (UkrMiCo), 2019. Pp. 1-6.